

KẾT QUẢ TUYỂN CHỌN GIỐNG LÚA CHO VÙNG KHÓ KHĂN NAM TRUNG BỘ

Lại Đình Hòa, Đinh Quốc Huy, Lê Văn Thìn

Summary

Results in selecting rice varieties for severe areas in the southern coastal central region.

Currently, production of rice in areas of the southern coastal central provinces, which are subject to difficult conditions, is limited to only a few rice varieties. Farmers in these regions produce existing rice varieties which, combined with high costs of production, results in low economic efficiency. In order to increase farmers' income and improve average rice yield in the region, a greater number of suitable rice varieties need to be adopted.

Research results for the year of 2007-2009 identified the varieties DH6, SH2, QNT1 as being suitable for unirrigated areas and areas experiencing acidified soil. These varieties achieved a yield of 6,0-7,0 tons/ha with rice quality considered high, owing to the varieties' highly palatable nature and reduced susceptibility to disease during the region's winter-spring season and autumn season.

Keywords: unirrigated areas, acidified soil; southern coastal central; Quality

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ở vùng Duyên hải Nam Trung bộ, diện tích đất trồng lúa hàng năm khoảng 526.300 ha, trong đó diện tích đất chua phèn và đất không chủ động nước tưới còn khá lớn. Các giống lúa hiện có phần lớn thích hợp với các vùng thâm canh như: ĐB6, Khang dân đột biển, ĐB5, ML48, ML68, BM9982, X21... Các giống lúa có năng suất và chất lượng cao, thích hợp với các vùng có điều kiện sản xuất khó khăn còn rất thiếu, bởi vậy nông dân phải sử dụng các giống thâm canh cho những vùng này. Đây là một trong những nguyên nhân làm tăng chi phí, hiệu quả sản xuất thấp.

Để khắc phục những hạn chế trên cần phải nghiên cứu, bổ sung các giống lúa thích hợp hơn, góp phần nâng cao năng suất lúa bình quân trong vùng và tăng thu nhập cho nông dân.

II. VẬT LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Vật liệu nghiên cứu

Gồm 14 giống nhập nội từ IRRI và thu thập từ các viện nghiên cứu trong nước.

2. Phương pháp nghiên cứu

Áp dụng Quy phạm khảo nghiệm giống lúa của Bộ Nông nghiệp và PTNT (10TCN 558-2002). Các thí nghiệm được bố trí kiểu khối đầy đủ ngẫu nhiên (RCBD), lặp lại 3 lần.

- Địa điểm nghiên cứu: Tại Nhơn Thọ - An Nhơn, bố trí trên đất có độ pH 4,3- 4,7, hàm lượng ion $Al^{+3} = 0.15-2.0$ me/100 gam đất; $H^{+} = 0.3-0.5$ me/100 gam đất; $Fe^{+3} = 0.23-0.28$ me/100 gam đất; $SO_4^{-2} = 0.01-0.03\%$.

Tại Cát Tân - Phù Cát, bố trí trên đất xám bạc màu, nghèo dinh dưỡng, nước tưới bấp bênh.

(pH 4,5-5,5; OM (%) = 2,0-2,3; N (%) = 0,02-0,04; P₂O₅ (%) = 0,03-0,04; K₂O (%) = 0,29

- Thời gian nghiên cứu: Từ năm 2007-2009

Phương pháp xử lý số liệu:

Kết quả của các thí nghiệm được tiến hành xử lý theo chương trình IRRISTAT 5.0

III. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

1. Một số đặc điểm nông học của các giống tham gia thí nghiệm

Các giống tham gia thí nghiệm thuộc giống lúa cải tiến, có các đặc điểm nông học và thời gian sinh trưởng phù hợp với cơ cấu mùa vụ ở các tỉnh vùng Nam Trung bộ (Bảng 1).

Bảng 1. Một số đặc điểm nông học của các giống lúa thí nghiệm

TT	Chi tiêu Giống	Sức sống mạ (Điểm 1.5.9)	Độ thuần (Điểm 1.5.9)	Thoát cỏ bông (Điểm 1.3.5.7.9)	Độ tàn lá (Điểm1.5.9)	Độ dài GD trở (Điểm 1.5.9)	Cứng cây (Điểm 1.3.5.7.9)	Độ rụng hạt (Điểm 1.5.9)	Cao cây (cm)	TGST (Ngày)
1	ĐV108 (đ/c)	5	1	5	5	1	1	1-5	80	93-116
2	DH6	5	1	5	5	1	1	1-5	82	92-117
3	BM207	5	1	1	5	1	3	1-5	98	93-118
4	PC6	5	1	5	5	1	3	1-5	86	90-116
5	H88-2	5	1	5	1	5	1	1-5	90	105-123
6	T1	5	1	5	5	1	3	1-5	75	92-115
7	BL1-1	5	1	1	1	1	1	1-5	110	105-127
8	H30	5	1	5	5	1	1	1-5	107	100-127
9	H46	5	5	5	5	5	1	1-5	97	97-125
10	BC15	5	1	5	5	1	3	1-5	95	105-128
11	SH2	1	1	1	5	1	1	1-5	93	95-118
12	QNT1	1	1	1	5	1	3	1-5	90	92-116
13	PC10	5	1	5	5	1	1	1-5	93	95-118
14	OM4568	1	1	1	5	1	5	1-5	87	90-115
15	OM5796	1	1	1	5	1	7	1-5	85	90-115

2. Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống trên đất chua phèn

Kết quả nghiên cứu cho thấy giống lúa DH6; SH2, QNT1 thích hợp hơn cả trong vụ đông xuân và vụ thu so với các giống còn lại. Năng suất đạt trong vụ đông xuân

từ 67,0 - 72,7 tạ/ha, cao hơn giống đối chứng từ 5,3 - 11,0 tạ/ha. Giống đạt năng suất cao nhất là DH6 (72,7 tạ/ha) (bảng 2).

Trong 2 vụ thu 2007 và 2008, năng suất giống DH6; SH2, QNT1 đạt từ 60,5-63,8 tạ/ha, cao hơn giống đối chứng ĐV108 từ 6,8- 10,1 tạ/ha (bảng 2).

Bảng 2. Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất các giống lúa (Vụ đông xuân 2007- 2008 Nhon Thọ- An Nhon)

TT	Chỉ tiêu Tên giống	Bông hữu hiệu/m ² (bông)	Hạt chắc /bông (Hạt)	Tỷ lệ lếp (%)	K.Lượng 1000 hạt (gam)	NSLT (tạ/ha)	NSTT (tạ/ha)
1	ĐV108 (đ/c)	317	116	20.2	23.0	84.6	61.7
2	DH6	332	136	19.3	22.5	101.6	72.7*
3	BM207	320	108	16.2	23.7	81.9	59.1
4	PC6	323	121	25.9	22.0	86.0	60.5
5	H88-2	323	103	27.6	25.1	83.5	61.2
6	T1	330	124	18.4	22.0	90.0	64.9
7	BL1-1	293	104	25.8	25.0	76.2	55.0
8	H30	327	106	25.8	23.7	82.2	58.7
9	H46	310	108	26.9	25.0	83.7	59.0
10	BC15	314	108	23.4	22.1	74.9	53.5
11	SH2	328	122	23.9	23.0	92.0	67.8*
12	QNT1	313	127	21.5	23.0	91.4	67.0*
13	PC10	327	114	24.3	22.7	84.6	61.2
14	OM4568	342	103	20.6	23.2	81.7	60.7
15	OM5796	337	100	21.2	23.0	77.5	56.4
					<i>CV% =5.2; LSD= 4.1tạ/ha</i>		

Bảng 3. Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống lúa (Vụ thu 2007 và vụ thu 2008 tại Nhon Thọ)

TT	Chỉ tiêu Tên giống	Bông hữu hiệu/m ² (bông)	Hạt chắc /bông (Hạt)	Tỷ lệ lếp (%)	K.Lượng 1000 hạt (gam)	NSLT (tạ/ha)	NSTT (tạ/ha)
1	ĐV108 (đ/c)	314	102	17.6	23.2	74.3	53.7
2	DH6	322	112	21.0	23.5	84.7	63.8*
3	BM207	333	89	23.3	24.2	71.7	50.5
4	PC6	356	96	21.0	23.6	80.6	56.5
5	H88-2	301	91	27.1	24.3	66.5	48.1
6	T1	315	107	23.8	21.5	72.5	52.3
7	BL1-1	317	110	22.4	24.7	86.1	62.6
8	H30	330	89	21.5	24.5	71.9	52.6
9	H46	308	98	22.4	23.9	72.1	54.8
10	BC15	308	96	26.5	24.0	71.0	54.3
11	SH2	326	110	17.8	23.3	83.5	60.5*
12	QNT1	324	115	22.6	22.8	84.9	62.6*
13	PC10	314	98	22.9	23.2	71.4	52.1
14	OM4568	330	99	21.2	23.3	76.1	55.6
15	OM5796	338	92	18.2	23	71.5	51.1
					<i>CV% =5.7; LSD= 4.6 tạ/ha</i>		

3. Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống ở vùng nước tưới bấp bênh

Ở vùng nước bấp bênh, kết quả bảng 4 và bảng 5 cho thấy: Vụ đông xuân, giống DH6 và QNT1 năng suất cao hơn giống đối chứng rõ rệt (6,6 - 6,9 tạ/ha). Giống SH2 chỉ cao hơn giống đối chứng 4,3 tạ/ha nhưng chất lượng gạo ngon, có

mùi thơm, thích hợp với thị trường hiện nay (bảng 4).

Kết quả trung bình của 2 vụ thu 2007, 2008 (bảng 5) cho thấy: Giống DH6, SH2, QNT1 đạt năng suất cao hơn các giống khác trong thí nghiệm, năng suất đạt từ 63,2- 64,5 tạ/ha, cao hơn giống đối chứng từ 5,3- 6,6 tạ/ha

Bảng 4. Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống lúa (Cát Tân- Vụ đông xuân 2007-2008)

TT	Chỉ tiêu		Hạt chắc /bông (Hạt)	Tỷ lệ lép (%)	K.Lượng 1000 hạt (gam)	NSLT (tạ/ha)	NSTT (tạ/ha)
	Tên giống	Bông H. hiệu/m ² (bông)					
1	ĐV108 (đ/c)	316	115	14.7	22.5	81.8	59.2
2	DH6	323	123	15.6	23.0	91.4	65.8*
3	BM207	312	92	20.5	23.6	67.7	50.3
4	PC6	302	97	15.3	23.2	68.0	51.2
5	88-(HH8)2	293	123	17.6	23.5	84.7	63.0
6	T1	303	92	23.2	22.0	61.3	43.8
7	BL1-1	307	108	14.4	23.2	76.9	57.0
8	H30	305	98	17.3	23.5	70.2	50.7
9	H46	316	101	19.7	23.0	73.4	55.5
10	BC15	308	104	22.4	22.7	72.7	52.8
11	SH2	322	116	15.8	23.0	85.9	63.5
12	QNT1	323	120	19.6	22.8	88.4	66.1*
13	PC10	313	103	15.3	23.0	74.2	54.2
14	OM4568	316	102	17.0	23.0	74.1	55.5
15	OM5796	314	95	19.0	23.2	69.2	52.6
					CV% = 4.7; LSD0,05 = 5.1 tạ/ha		

Bảng 5. Trung bình các yếu tố cấu thành năng suất & năng suất của các giống lúa (Vụ thu 2007 và vụ thu 2008 - Cát Tân- Phù Cát)

TT	Chỉ tiêu		Hạt chắc /bông (hạt)	Tỷ lệ lép (%)	K.Lượng 1000 hạt (gam)	NSLT (tạ/ha)	NSTT (tạ/ha)
	Tên giống	Bông hữu hiệu/m ² (bông)					
1	ĐV108 (đ/c)	322	109	18	22.9	80.4	57.9
2	DH6	323	116	19	22.8	85.4	63.9*
3	BM207	301	96	21	23.6	68.2	50.7
4	PC6	313	102	23	23.3	74.4	53.3
5	88-(HH8)2	305	110	21	24.0	80.5	59.1
6	T1	314	108	21	21.8	73.9	53.9
7	BL1-1	307	115	20	24.0	84.7	61.7
8	H30	301	97	23	24.0	70.1	50.1
9	H46	307	112	19	24.0	82.5	60.0
10	BC15	307	112	21	23.0	79.1	56.9
11	SH2	327	116	18	22.9	86.9	63.2*
12	QNT1	324	119	21	22.8	87.9	64.5*
13	PC10	305	110	17	21.6	72.5	53.3
14	OM4568	313	109	18	22.8	77.8	57.4
15	OM5796	307	108	19	23.0	76.3	53.8
					CV% =5,3; LSD0,05 =4,8 tạ/ha		

4. Kết quả đánh giá năng suất của giống tại một số vùng khó khăn

Bảng 6. Năng suất thực thu của các giống lúa tại một số địa phương (Năm 2008) (ĐVT: tạ/ha)

TT	Tên giống	Phước Lộc		TT. Bình Định		Cát Hanh	
		ĐX	VT	ĐX	VT	ĐX	VT
1	ĐV108 (đ/c)	60.3	61.8	60.3	61.2	50.8	58.3
2	DH6	67.2*	70.5*	67.0*	64.5*	58.2*	64.7*
3	BM207	64.0	62.8	62.0	64	50.6	61.7
4	PC6	54.0	63.2	59.5	56.6	52.0	60.0
5	88-(HH8)2	72.7*	57.5	72.7*	66	61.4*	64.3*
6	T1	65.0	64.5	61.7	55.6	48.3	57.3
7	BL1-1	68.0	64.0	67.0*	59.5	53.9	64.0*
8	H30	60.3	52.6	65.3	62.4	47.1	53.7
9	H46	65.3*	59.2	62.3	61.4	48.8	62.3*
10	BC15	63.3	62.2	60.3	63.6	45.8	63.7*
11	SH2	62.5*	64.5*	65.3	65.2*	57.6*	63.2*
12	QNT1	66.3*	68.6*	68.2*	64.7*	56.3*	62.5
13	PC10	61.0	62.7	60.5	56.3	52.4	59.4
14	OM4568	62.8	60.5	63.0	56.0	53.5	57.0
15	OM5796	61.5	57.5	56.3	54.3	51.7	52.3
Kết quả xử lý thống kê		Phước Lộc		Bình Định		Cát Hanh	
		ĐX	VT	ĐX	VT	ĐX	VT
CV%		4.9	4.6	5.4	5.1	4.1	4.7
LSD0.05		4.2	4.3	4.5	4.0	4.7	3.8

5. Kết quả phân tích một số chỉ tiêu chất lượng hạt của giống lúa triển vọng.

Bảng 7. Một số chỉ tiêu chất lượng hạt sau thu hoạch

TT	Tên giống	Độ ẩm	Gạo lật (%)	Gạo xát (%)	Gạo nguyên/gạo xát (%)	Bạc bụng (cấp 0,1,5,9)	Dài hạt (mm)	Protein (%)	Amylose (%)
4	ĐB6	12,6	79,0	69,5	58,3	5	5,39	8,0	22,5
5	ĐV108	14,2	77,1	67,9	76,4	0	6,11	8,8	22,9
6	QNT1	13,6	76,5	67,7	66,2	1	6,60	8,7	23,6
7	DH6	14,3	79,2	71,2	78,6	5	5,60	8,5	22,5
10	SH2	14,5	80,0	70,7	86,0	0	6,29	9,2	18,6

Tóm lại: Kết quả thí nghiệm trên đất chua phèn và đất không chủ động tưới đều cho thấy giống DH6, SH2 và QNT1 thích hợp cả trong vụ đông xuân và vụ thu ở

vùng Nam Trung bộ, năng suất cao và nhiễm nhẹ sâu, bệnh, chất lượng gạo tương đương hoặc cao hơn so với ĐB6 và ĐV108.

6. Kết quả xây dựng mô hình trình diễn tại một số địa phương

Bảng 8. Năng suất và hiệu quả kinh tế của một số giống lúa trong mô hình

Vụ sản xuất	Quy mô (ha)	Địa điểm	Tên giống lúa SX	N.Suất TT (tạ/ha)	Tổng thu (tr.đ/ha)	Lợi nhuận (tr.đ/ha)
Đông xuân 2008-2009	2,0	Phù Cát Bình Định	SH2	56,0	24,08	9,54
			QNT1	62,0	23,56	9,02
			DH6	60,5	22,99	8,45
			ĐV6 (đ/c)	50,7	19,26	3,48
Vụ thu 2009	2,0	Phù Cát Bình Định	SH2	50,90	22.396	7,86
			QNT1	52,30	19,87	5,34
			DH6	58,40	22,19	7,65
Vụ thu 2009	2,0	An Nhơn Bình Định	ĐV108 (đ/c)	50,10	19,04	3,25
			SH2	63,78	26,78	12,07
			QNT1	67,59	25,68	10,90
			DH6	61,30	23,29	8,51
Vụ thu 2009	2,0	An Nhơn Bình Định	ML202 (đ/c)	58,60	22,27	7,32

IV. KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ

1. Kết luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy giống lúa SH2, QNT1, DH6 thích hợp với vụ đông xuân và vụ thu trên đất chua phèn và đất không chủ động tưới. Giống cho năng suất cao là SH2 (60,5-67,8 tạ/ha); DH6 (63,8-72,7 tạ/ha); QNT1 (62,6- 68,2 tạ/ha); chất lượng gạo tương đương hoặc cao hơn ĐV108, riêng giống SH2 cơm mềm, dẻo và có mùi thơm.

2. Đề nghị

Khuyến cáo phát triển các giống; SH2, DH6, QNT1 cho vùng đất chua phèn, vùng thiếu chủ động nước tưới ở các tỉnh Nam Trung bộ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Nông nghiệp & PTNT (2007), *Báo cáo tổng kết chương trình nghiên cứu*

chọn tạo giống cây trồng nông lâm nghiệp và giống vật nuôi giai đoạn 2001-2005, Tài liệu phục vụ Hội nghị, Hà Nội, 527 trang.

2. Bùi Chí Bửu, (2009). *Bài học kinh nghiệm về công tác giống trong phát triển nông nghiệp. Kỷ yếu Hội thảo khoa học “Chiến lược đảm bảo an ninh lương thực quốc gia và quy hoạch đất trồng lúa đến 2020, tầm nhìn đến 2030”*, Cần Thơ tháng 5/2009. Trang 58-64.

3. Bùi Chí Bửu và CTV, (2004). *Hội nghị quốc gia chọn tạo giống lúa - Hoạt động chào mừng năm quốc tế lúa gạo 2004*. Viện lúa đồng bằng sông Cửu Long.

**Người phản biện
TS. Phạm Xuân Liêm**

NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM SINH HỌC RẦY NÂU MIỀN TRUNG VÀ KHẢ NĂNG CHỐNG CHỊU CỦA CÁC GIỐNG LÚA TRONG SẢN XUẤT

Lưu Văn Quỳnh, Đinh Hồ Anh,
Hồ Lệ Quyên, Trần Vũ Thị Bích Kiều

SUMMARY

Research on biotypes of brown plant hopper in central region of Viet Nam and reaction of rice varieties

The brown plant hopper (BPH) in central region of Viet Nam was present to 1, 2, 3 biotypes. They were susceptible to biotype indicator varieties as Mudgo(*Bph-1*), ASD7(*bph-2*), ARC10550(*bph-5*), Swarnalata(*bph-6*) and T12(*bph-7*). In addition, the varieties are now susceptible as Babawee (*bph-4*), Chinsapa(*bph-8*) and Pokkali(*Bph-9*) except gene *Bph-3* on Rathuheenati rice variety resistant well. For cultivated varieties, there are 7 rice varieties tolerant to four subregions as AS 996, B52, Cuu Long 8, OM4668 T (RNT 9), M12, IR 7143, ML2002 CL (RNT3). Each subregion has a group of suitable resistant rice varieties such as: there are 12 varieties in Binh Thuan -Khanh Hoa.(ĐB6, 13/2, AS 996, B 52, DH 14, DH 99-81, Cuu Long 8, RNT 9 (OM4668 T), M 12, IR 7143, ML 68 T, ML2002 CL (RNT3); there are 18 varieties in Quang Nam - Quang Ngai (ĐV 108, AS 996, B52, DH 99-81, HT 7, ML 203, HT 8, ML 4, ML 49, QH 07, X 21, Cuu Long 8, OM4668 T, IR 7143, M 12, TBR 1, ML 68 T, ML2002 CL); There are 23 varieties in Binh Dinh -Phu Yen(ĐB1, ĐB6, 13/2, AS 996, B 52, DH14, HT 8, ML 203, HT 8, ML 4, ML 203, HT 8, ML 4, OM 4214, OM 4274, P 28, VD 7, X21, OM 4668 T, M 12, Cuu Long 8, IR 7143, ML2002 CL); there are 20 varieties in Hue - Quang Binh (AIT 01, AS 996, B 52, DH 815-6, DH 99-81, ML 203, HT 8, ML 4, ML 211, ML 49, ML68, QH07, SX 31, X 21, OM 4668 T, (RNT9), Cuu Long 8, IR 7143, M 12, ML 68-1, ML2002 CL).

Keyword: Brown plant hopper, biotype indicator, subregion, light susceptible reaction, rice variety.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nhiều nghiên cứu đã thừa nhận loại hình sinh học (biotype) của rầy nâu luôn luôn biến đổi phức tạp với độc tính ở mức độ cao. Một giống lúa có thể kháng với quần thể rầy nâu ở vùng này hay thời điểm này nhưng có thể nhiễm ở vùng khác hay thời điểm khác. Giống lúa IR26 mang gen *Bph-1* đã phát triển rộng rãi ở Philippines năm 1973, ở Indonesia và Việt Nam năm 1974 nhưng đến năm 1977 nhiễm ở Philippines và năm 1978 thấy nhiễm ở Việt Nam. Sau đó các giống lúa IR36, IR42 mang gen kháng *Bph-2* (Khush, 1977) kháng đến năm 1989-1990 bị nhiễm hầu hết ở các nước kể cả ở Việt Nam. Giống lúa IR56, IR60, IR68, IR70, IR72, IR74 mang gen *Bph-3* đã kháng được ở Philippines, Indonesia, Việt Nam cũng như các nước Nam Á khác (Khush, 1992). Cho

đến nay người ta đã biết có 4 biotype rầy nâu và có 3 nhóm gen kháng tương ứng, đó là: (1) Nhóm *Bph-1* kháng được với biotype 1 và biotype 3. (2) Nhóm *Bph-2* kháng được biotype 1 và 2 nhưng nhiễm với biotype 3. (3) Nhóm các gen *Bph-3*, *Bph-4*, *Bph-8* và *Bph-9* kháng được 3 biotypes, 3 gen khác *Bph-5*, *Bph-6* và *Bph-7* chỉ kháng với biotype 4 có ở các nước Nam Á (Khush và Brar, 1991). Ở Việt Nam, theo báo cáo của Phạm Thị Mùi (1999) biến đổi biotype của rầy nâu ở đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) (1996-1998) không có ý nghĩa, nó pha trộn biotype 2 và 3. Thực vậy, giai đoạn này ở ĐBSCL rầy nâu không gây hại nhiều. Từ năm 2006 kéo dài đến nay, dịch rầy nâu bùng phát trở lại với mức độ nghiêm trọng và lan rộng khắp các vùng lúa phía Nam. Mặc dù giống lúa gieo trồng trên đồng ruộng hiện nay khá phong phú và có nhiều giống lúa